

'Bezetting maakt Palestijnen uitge-teld en verlamd'

Kairos-Sabeel geeft Palestijnse christenen een stem

Op 5 juni 1967 brak de Zesdaagse Oorlog uit. Israël veroverde de Palestijnse gebieden die sindsdien bezet zijn. Gerechtigheid en vrede zijn na vijftig jaar nog steeds ver weg. Kees Blok is voorzitter van 'stichting Kairos-Sabeel Nederland' die het geluid van Palestijnse christenen wil verspreiden. 'Als consultant in Ramallah zag ik hoe de bezetting door Israël als een molensteen om de nek van mensen hangt en de samenleving in Palestina vernietigt.'

Brandon Pakker

Begin dit jaar zijn de stichtingen *Vrienden van Sabeel* en *Kairos Palestina* samengegaan tot *Kairos-Sabeel Nederland*. De gefuseerde stichting steunt gewelddoos verzet van de Palestijnen tegen de bezetting van hun land en biedt een alternatief tegen de theologie van christenzionisten. 'De boodschap van Palestijnse christenen verdient het om gehoord te worden in het Westen', aldus Blok. In 2009 werd het Kairos-document ('Uur van de Waarheid') gepresenteerd in zowel Bethlehem als Utrecht: een oproep van Palestijnse christenen aan de rest van de wereld. Belangrijk doel is om de internationale gemeenschap aan te moedigen om de benarde situatie van de Palestijnen te erkennen en om fundamentele mensenrechten te eerbiedigen. Het document is de basis voor het samengaan van beide stichtingen. Blok: 'Waar blijft de solidariteit van westerse christenen met de Palestijnse christenen? Westerse christenen lijken vooral solidair met Israël. Van-

uit dit perspectief borduren wij met onze stichting voort door lezingen te geven en Palestijnse christenen hier naartoe te halen en hen in contact te brengen met het christelijk smaldeel in Nederland. Ook zijn we actief door publicaties te verzorgen en conferenties te beleggen.'

Humanitair oorlogsrecht

Van jurist en voormalig kolonel bij de Militair Juridische Dienst werd Blok voorzitter van *Kairos-Sabeel Nederland*. Een opvallende transitie? Blok relateert: 'Binnen de Militair Juridische Dienst is grote aandacht voor het humanitair oorlogsrecht. Als je die regels bestudeert kom je snel in aanraking met mechanismen die oorlog proberen te dempen. De vredesbeweging is zo'n mechanisme. Toen ik als consultant in Ramallah werkte, zag ik hoe de bezetting door Israël als een molensteen om de nek hangt van mensen en de samenleving in Palestina vernietigt. Later ben ik nog een keer teruggegaan en was ik voor een project van de Wereldraad van Kerken in het zuiden van Hebron. Daar zag ik weer hoe ernstig het dagelijkse lijden van de Palestijnen is.'

Met vijftig jaar bezetting lijkt vrede niet voorhanden. Hoe denkt de stichting hier verandering in aan te brengen? Blok is daar duidelijk over: 'Daar zijn we als stichting te klein voor. Het zit muurvast,' zegt hij. 'Wat wij wel doen is het verhaal van Palestijnse christenen verder vertellen en zorgen dat er solidariteit ontstaat bij westerse christenen met het lijden onder de bezetting.' 'Een bezetting is op zich niet ongeoorloofd, maar het moet wel een tijdelijke affaire zijn die leidt tot een

vredesregeling. Ik ben wat pessimistisch over de mogelijkheid van een vredesregeling, want zowel de leiders in Ramallah als Jeruzalem lijken geen vrede te willen omdat dit de gevestigde posities aan beide kanten ter discussie stelt.' Wat ook niet meehelpt zijn de miljarden steun die het Westen en het Oosten aan beide partijen geven, stelt Blok. 'Dat geld droogt namelijk op wanneer de vrede uitbreekt. Toch vinden wij dat de twee regeringsleiders aan tafel moeten gaan zitten, want een oorlog begint altijd wanneer je ophoudt met praten, en deze eindigt ook weer met praten.' Toch vormt de huidige situatie volgens Blok geen reden om alle hoop op verbetering op te geven, want de geschiedenis laat zien dat beslissende gebeurtenissen van tevoren vaak onvoorspelbaar zijn.

Politieke zelfmoord

'Wanneer je in augustus 1989 de krant las, had niemand het erover dat twee maanden later de muur in Berlijn zou vallen. Niemand – ook het leiderschap in de DDR niet – zag dit aankomen. Hetzelfde zou ook met de muur van de bezetting in Palestina kunnen gebeuren. Helaas lijken zowel Abbas als Netanyahu ongeschikt om het einde van de bezetting in te luiden.' Even blijft het stil. 'Stel je eens voor dat Netanyahu besluit om zeshonderdduizend kolonisten uit de Westelijke Jordaanoever te halen... Sharon kon er nauwelijks twintigduizend uit de Gazastrook laten vertrekken. Dat overleeft Netanyahu politiek gezien niet. Beide leiders zitten vast aan hun achterban en er bestaat nauwelijks

ruimte voor manoeuvreren—zelfs als ze al zouden willen.' 'Nee, de bal ligt eerder bij het Kwartet: de Verenigde Staten, Rusland, de Verenigde Naties en de Europese Unie. Zij moeten een vredesregeling min of meer opleggen, waardoor de leiders kunnen verkopen dat ze gedwongen worden. Als Netanyahu uit eigen beweging zou gaan praten met Abbas en op die manier water bij de wijn zou doen, zou dat voor hem politieke zelfmoord betekenen.'

Verstikkend effect

Kritische geluiden ten aanzien van de Israëlische bezetting benadrukken vaak de rol van normalisatie. Politiek gezien kan het normaliseren van betrekkingen als iets positiefs worden opgevat, maar het kan ook als strategie worden ingezet om de status quo van de bezetting te accepteren. Die status quo werd eerder door Groen-Links Europarlementariër Judith Sargentini, tijdens een werkbezoek in de regio, met apartheid vergeleken. Blok: 'De meerderheid van de Palestijnse bevolking is opgegroeid onder de bezetting. Dát is hun leven, en dat maakt dat ze waarschijnlijk geen idee hebben hoe de situatie er zonder de bezetting uit zou kunnen zien. Het heeft in die zin een verstikkend effect op de bevolking, die uitgeteld en volledig verlamd met de rug op de grond ligt. Het lijkt niet meer in staat tot enige vorm van verzet.' 'Er zijn natuurlijk messentekkers. Dat zijn moordenaars die net zo goed veroordeeld moeten worden. Maar van een breed gedragen verzet tegen de bezetting is geen sprake.' De moeheid die de Palestijnse bevolking typeert, is terug te horen in zijn stem. Bestaat er dan geen enkele reden voor hoop? Blok: 'Er zijn wel dichters en muzikanten die verzet bieden, maar ik heb de indruk dat in de dagelijkse praktijk veel Palestijnen zich bij de status quo hebben neergelegd.

Men voelt zich ook in de steekgelaten door het Westen, want dat lijkt er baat bij te hebben dat de situatie blijft zoals die is.' 'Veel Palestijnse christenen kiezen er voor om te emigreren omdat ze geen toekomst zien in een bezet gebied voor hun kinderen. Dit is overigens ook iets dat je tegenwoordig ziet bij jonge Israëli van joodse komaf.'

Muurvast

De Amerikaanse president Donald Trump is populair onder de Israëlische bevolking. Hij vaart een andere koers dan zijn voorganger, ook met betrekking tot Israël. Wat betekent dit volgens Blok voor het lot van het Palestijnse volk? 'Dat vind ik lastig te zeggen,' zegt hij. 'Er lijkt vooralsnog weinig te veranderen, het zit echt muurvast. De Arabische Lente van nu bijna zeven jaar geleden heeft een negatieve invloed gehad op het conflict. De radicalisering binnen de islam heeft ertoe geleid dat Palestina minder populair is geworden. Ik geloof niet dat Iran de grote boeman is. Het kwam Israël goed uit dat Iran vele jaren eerder al door Bush werd neerge-

De Wereldraad van Kerken ontving op 12 juni jl. een brandbrief van de Nationale Raad van Christelijke Organisaties in Palestina. In deze raad werken bijna alle katholieke, orthodoxe en protestantse organisaties in het land samen. 'Wij zijn verontrust door het feit dat staten en kerken zich verhouden tot Israël alsof de situatie normaal is, en daarmee de werkelijkheid van bezetting, discriminatie en de dagelijkse dood in het land negeert. Net zoals de kerken zich verenigd hebben om apartheid in Zuid-Afrika te beëindigen, en waarbij de Wereldraad een moedige cruciale en profetische leiderschapsrol speelde, verwachten we dat u nu hetzelfde doet!'

Kees Blok, voorzitter van stichting Kairos-Sabeel Nederland

'De Palestijnse bevolking lijkt niet meer in staat tot enige vorm van verzet'